

Kutengeneza na Papa Fransisko Pango la Noeli

GRECCIO NA ANTIFONA ZA O

*Ndugu Michael Lasky, OFM Conv.
& Mchoraji Ndugu Joseph Dorniak, OFM Conv.*

Dibaji

Kwa karne na karne, ili kujikinga dhidi ya baridi kali ya mwezi Disemba, ndugu wafransiskani wa jumuia ya Greccio huko Italia, hujifunika vizuri kwa kanzu zao za kitawa, na kuimba masifu ya jioni wakijifungia kwenye kikanisa kilichojengwa pangoni. Kwa msaada wa miali ya mwanga wa mishuma, wakisindikizwa na upepo mwanana uliopenyeza miambani, kwa ujasiri kama mtu apandaye mlima, sauti yao wengi, katika sala ilipaa kama ya mtu mmoja. Hivyo antifona ziitwazo antifona za O (kwa kila latini huanza na herufi hiyo), zikiimbwa na ndugu hao zikifuatiwa na Wimbo wa Bikira Maria (Magnificat) kama ulivyo katika Injili ya Luka, wimbo wa sifa baada ya Maria kuupokea ujumbe wa Malaika Gabrieli.

*Moyo wangu wamtukuzwa Bwana/
Roho yangu inafurahi**
Kwa sababu ya Mungu Mwokozi wangu.
*Kwa kuwa amemwangalia kwa huruma/
Mtuishi wake mdogo**
Hivyo tangu sasa watu wote wataniita mwenye heri.
*Kwa kuwa mwenyezi Mungu amenitendea makuu**
*Jina lake ni takatifu.
 huruma yake kwa watu wanaomcha**
Hudumu kizazi hata kizazi.
*Ameefanya mambo makuu kwa mkono wake**
*Amewatawanya wenye kiburi katika mawazo ya mioyo yao.
 Amewashusha wenye vyeo kutoka viti vyao vya enzi**
Akawakweza wanyenyeketu.
*Wenye njaa amewashibisha mema**
*Matajiri amewaacha waende mikono mitupu.
 Amempokea Israeli mtumishi wake,**
Akikumbuka huruma yake,
Kama alivyowaahidia wazee wetu,
Abrahamu na uzao wake hata milele.*

Antifona hizo maalum husemwa kabla ya kuimbwa wimbo wa Bikira Maria (wakati wa masifu ya jioni) kuanzia tarehe 17 hadi 23 Disemba zikitaja vyeo vya Yesu Masihi. Vyeo hivi tangu nyakati za Agano la Kale vimesikika sana toka fukwe za bahari hata vileleni mwa milima, na kutoka kwenye masinagogi hadi makanisani. Ndani mwa antifona hizo imebebwa shauku kubwa ya watu juu ya ujio wa Kristo katika utukufu, shauku hiyo ni upyaisho wa kumbukumbu ya ujio ule wa kwanza wa Kristo siku ya Noeli.

Ewe Hekima &

Ewe Bwana Mkuu Kiongozi wa Israeli

Tia ndani mwetu imani kwa mapenzi ya Mungu.

Ewe Shina la Yesse &

Ewe Ufunguo wa Daudi

Imarisha tumaini la ahadi tulizowe ka kama watu wa Mungu.

Ewe Jua linalochomoza & Ewe Mfalme

Washa nyoyo zetu kwa hamu ya kuiishi na kuitangaza Habari Njema.

Oh! Emanueli

Utuvute tuishi katika uwepo wa ndani kabisa wa Utatu Mtakatifu na Umoja Mkamilifu.

Katika karne ya sita, kundi la wamonaki walizipanga antifona za O kwa namna ambayo majina anayopewa Bwana Yesu katika antifona hizo yakiandikwa kwa kilatini na kusomwa kuanzia antifona ya tarehe 23 kurudi nyuma hadi ile ya tarehe 17 Disemba (Emmanuel, Rex, Oriens, Clavis, Radix, Adonai, Sapientia), Herufi za kwanza za maneno hayo huzaa maneno mawili ERO CRAS. Tafsiri ya maneno hayo ni “Kesho nitafika”, kama pia yanavyohusiana na liturjia ya Mkesha wa Noeli. Mkombozi anatuita, basi tafakuri hii itusaidie kujitayarisha kwa ujio wake.

Utangulizi

Itakumbukwa kwamba, miaka 800 iliyopita, katika mji wa Greccio – Italia, Mtakatifu Fransisko wa Assisi alitengeneza pango hai la mtoto Yesu (akitumia wanyama na binadamu hai, lakini pasipo kumweka mtoto kwani walimsubiri ashuke katika Adhimisho la Ekaristi Takatifu). Katika barua yake ya kichungaji iliyoitwa Admirabile Signum, ya waka 2019, Papa Fransisko alitafakari tukio la

Greccio la mwaka 1223 huku akitilia mkazo maana na umuhimu wa tukio la kuzaliwa Bwana. Katika roho ya Mt. Fransisko Papa anatukumbusha, “*Tukio la kuzaliwa Bwana ni Injili hai kutoka katika kurasa za Maandiko Matakatifu. Tunapoitafakari habari ya Noeli, tunaalikwa kuanza safari ya kiroho, tukivutwa na unyenyekevu wa Mungu aliyejfanya mtu ili kwa namna hiyo akutane na kila mwanadamu. Hivyo tunatambua kuwa ametupenda sana hata akaamua kuwa mmoja wetu, ili kwamba nasi tupate kuwa wamoja naye.*”¹

Tafakuri hii imeandaliwa ili kutusaidia katika safari hii ya Maajilio na Noeli kwa kuweka pamoja mang’amuza ya kule Greccio na antifona za O. Hii inaweza kutusaidia sana katika kuishi mafundisho – jamii ya kanisa katika nyakati zetu hizi. Kiufupi, ni ule mtazamo wa kifransisko wa “Sala katika Matendo”, unaoimarisha uhusiano wetu na Mungu pamoja na wenzetu, kupitia nyakati za ukimya, vitendo mbalimbali, nyimbo, na tafakari.

Papa Fransisko anasema, “*Kwa njia ya ishara ile rahisi kabisa, Mt. Fransisko alitekeleza kazi kubwa ya uinjilishaji. Fundisho lake liliigusa mioyo ya waamini na hata leo linabaki kuwa namna rahisi na ya kweli ya kuutangaza uzuri wa imani yetu. Kwa kweli, mahali pale ambapo kwa mara ya kwanza pango la Noeli liliandaliwa panaamsha na kuonesha hisia hizo. Greccio pamekuwa kimbilio, mahali ambapo roho huzingirwa katika utulivu.*”²

Sala zilizomo humu zaweza kutumika katika mazingira yoyote: yaweza kuwa nyumbani mwa familia ya mzazi mmoja au hata katika jumuia ya kitawa. Mpangilio uliofuatwa humu waweza kutumiwa kuongoza tafakari katika siku mahususi za kimapokeo za antifona za O (tar. 17 – 23 Disemba) au katika wakati mwingine wowote (siku 7) katika kipindi cha Maajilio.

Mwacheni Roho awaongoze. Kumbukeni mausia ya Papa Fransisko asemapo, “*Tunaposimama mbele ya pango la Noeli, wengi wetu hukumbushwa enzi za utoto wetu kwani daima tulijawa shauku ya ujio wa kipindi cha kulitengeneza pango. Leo hii kumbukumbu hizi hutufanya kuielewa kwa undani zaidi thamani ya zawadi tuliyoipokea toka kwa wale walituhubiria injili. Hapohapo, hutukumbusha wajibu wetu wa kushirikisha mang’amuza yetu hayo kwa watoto na wajukuu wetu. Haijalishi pango litajengwa namna gani: laweza kufanywa kwa namna ileile au kubadilishwa kila mwaka. Cha muhimu tu ni kwamba kutoka pangoni humo kitu kizungumze nasi na kugusa maisha yetu. Popote litakapowekwa na kwa umbo lolote litakalokuwa nalo, pango la Noeli huzungumza nasi juu ya pendo la Mungu, Mungu aliyejfanya mtoto mdogo ili atuoneshe namna alivyo karibu na kila mwanadamu bila kujali hali yake.*”³

Kila sala katika tafakuri hii huanza na antifona ya O ya siku husika ikifuatiwa na tafakari fupi ya Papa Fransisko juu ya maana na umuhimu wa pango la Noeli, tafakari iliyotajirishwa kwa muono wa Mt. Fransisko kule Greccio.

Washiriki wa ibada hii fupi wanaalikwa kijiandalia wenye pango la Noeli (vipengele fulani vya muhimu). Hii yaweza kuchukua muda mfupi au mrefu kuandaa kutegemeana na ukubwa wa pango pamoja na wazo la pango alilo nalo muandaaji.

Inashauriwa pia kufuatiwa na uwashaji wa mishumaa kwa siku saba, kila siku mshumaa mmoja. Kazi hiyo ya maandalizi itusukume, baada ya kuwasha mshumaa kukaa kidogo katika utulivu kumshukuru Mungu na kumngoea kwa matumaini. Kisha ziimbwe beti za wimbo za kila siku husika kwa kila mshumaa utakaowashwa. Zaidi ya yote ni muhimu kumuacha Roho Mtakatifu avuvie ubunifu wetu katika yote.

Hatimaye, kifungu toka katika mkusanyiko wa mafundisho-jamii ya kanisa kitasomwa kama sehemu ya tafakari inayolenga kuuleta uhalisia wa mafumbo ya Noeli katika ulimwengu wetu wa leo. Hii yaweza kuamsha pia majadiliano.

Hakuna namna maalumu ya kuhitimisha iliyochaguliwa. Washiriki wanaweza kuchagua kumtolea Mwenyezi Mungu sala za waamini au kuuimba wimbo wa Bikira Maria (upo katika dibaji yetu mwanzoni). Kisha, kama Roho Mtakatifu atakavyoongoza na kadiri hali itakavyoruhusu, washiriki wanaweza wakashiriki pamoja kunywa chai au kahawa huku wakiendelea kushirikishana maoni juu ya nafasi ya Kristo katika maisha yao.

EWE HEKIMA

O SAPIENTIA

Kupitia tukio la Greccio, Papa Fransisko anatufundisha:

Kwanza kabisa kuna mandhari ya nyota za angani zilizozingirwa na kiza kinene na utulivu wa usiku. Hebu fikiria ni mara ngapi tunajikuta katikati ya kiza kinene katika maisha yetu. Habari njema ni kwamba hata katika nyakati kama hizo Mungu hatuachi bali yupo nasi kutujibu maswali yetu kuntu yanayohoji juu ya maana ya maisha yetu: *Mimi ni nani? Nimetoka wapi? Kwanini nilizaliwa katika wakati huu wa historia? Mbona ninapenda? Kwanini nateseka? Ni kwanini nitakufa?* Mungu aliutwaa ubinadamu ili kutujibu maswali haya. Ukaribu wake kwetu watuangazia gizani na kuwaangazia wale wakaao katika giza la mateso (rej. Lk 1:79).⁴

Kwa Hekima ya Mungu, tumepewa nyota tuifuate. Kwa kufanya hivyo tutaupata mwanga wa majibu ya maswali yanayotusonga katika giza la mioyo yetu. Malaika na ile nyota ing'aayo ni ishara zinazotuita twende pangoni na kumwabudu Bwana.

MALAIKA NA NYOTA VIWEKWE KWENYE PANGO

Mshumaa wa kwanza uwashwe huku pakiimbwa

J = 90

Uje Ewe Hekima toka

juu, U mpanga yote kwa nguvu zako Tuo-

neshe njia ya ufahamu Tuongoze pe-

nye njia zako Fu-

rahi! Furahi! Emanueli akujia ee

Israeli.

Kuiishi Noeli Leo

Kadiri ukimya na usikivu makini vinavyofilia, nafasi yao ikichukuliwa na mizaha na jumbe za ghafla zisizo na uvumilivu, ndivyo muundo wa msingi wa mawasiliano ya kibinadamu unavyozidi kuwa hatarini. Namna mpya ya maisha inajitokeza, ambamo tunaunda tu kile tunachokitaka huku tukinyanyapaa kila tusichoweza kukitawala au kukijua haraka na kwa juujuu. Mchakato huu katika mantiki yake ya ndani kabisa unazuia tafakuri safi ambayo ingeweza kutufikisha katika **Hekima ya Pamoja**.

EWE BWANA WA ISRAELI

O ADONAI

BWANA WA ISRAELI

Kupitia tukio la Greccio, Papa Fransisko anatufundisha:

Mtakatifu Fransisko wa Assisi pamoja na mabruda wenzake walifika mjini Greccio tarehe 25 Disemba 1223 wakitokea maeneo mbalimbali pamoja na wakazi wa maeneo ya mashambani yaliyozunguka Greccio. Wakazi hao walibeba maua na mienge ili walau kuuangaza usiku ule mtakatifu. Alipofika Mt. Fransisko alikuta hori limejaa nyasi na pakiwa na ng'ombe dume pamoja na punda. Wote waliohudhuria walijawa furaha mpya isiyoelezeka kwa sababu ya tukio lile la Noeli. Kisha, ili kudhihirisha uhusiano mkuu uliopo kati ya fumbo la Ekaristi na lile la Kristo kujifanya mtu, padre akaadhimisha Ekaristi takatifu pale horini. Lakini hapakuwepo sanaa zilizochongwa za kuwekwa horini. Viumbe hai (wanadamu na wanyama) walilipamba pango lile, na walau kila mtu aliyeuwepo alikuwa na jambo la kufanya. Na hivyo ndivyo utamaduni huu ulivyoanza. Wote walikusanyika karibu na pango lile **kumwabudu Bwana** na walijihisi kushiriki kwa undani na ukaribu kabisa katika tukio la Bethlehemu pangoni alimozaliwa Bwana Yesu.⁵

NYASI NA WANYAMA VIWEKWE PANGONI

Mshumaa wa kwanza na wa pili iwashwe huku ukiimbwa ubeti

Uje Bwana Mkuu Mwenyezi
Uliyewapa khabila zako
Juu-ya Sinai amri zako
Katika wingu utiisho mkuu
Furahi! Furahi!
Emanueli akujia ee Israeli.

Kuiishi Noeli Leo

Mt. Fransisko wa Assisi anatusaidia kuona kuwa ikolojia fungamano ni mwaliko kwetu kujifunza lugha tofauti na ile ya kimahesabu au kibaiolojia na hii inaturudisha katika ule ulio haswa moyo wa ubinadamu wetu. Kama inavyotokea tunapompenda sana mtu fulani, kila alipolitazama jua au mwezi au hata wanyama walio wadogo kabisa, Mt. Fransisko alijisikia kuimba na kuvialika viumbe vyote kumba pamoja naye. Aliweza kuwasiliana na viumbe, akayahubiria hata maua na kuyaalika “**Kumsifu Bwana** kama vile labda yalikuwa na wezo wa kufikiri”. Uhustiano wake na viumbe haukuwa wa kiakili au unaozingatia faida za kiuchumi tu, bali kwake kila kiumbe kilikuwa ndugu aliyeunganishwa naye kwa uhustiano mkubwa.

[Papa Fransisko, Laudato si, 11]

EWE SHINA LA YESSE

O RADIX JESSE

SHINA LA YESSE

Kupitia tukio la Greccio, Papa Fransisko anatufundisha:

Mara nyingi tunapotengeneza pango la Noeli imezoleka kuongeza wahusika wengine [zaidi ya Yosefu, Maria, mtoto Yesu, wanyama n.k]. miongoni mwa hao ni omboomba pamoja na wengine waujuao utajiri wa moyo tu. Ni sawa! Hao pia wanayo haki ya kumkaribia mtoto Yesu. Hakuna anayestahili kuwazuia wala kuwafukuza toka kwenye pango ambalo limefanywa ili liwe hasa mahali ambapo masikini watajisikia nyumbani. Hakika, masikini ndio walengwa hasa wa fumbo hili; hao huwa mara nyingi wa kwanza kuutambua kwa urahisi uwepo wa Mungu kati yetu. Kuwaweka masikini na wanyonge katika pango la Noeli hutukumbusha kuwa Mungu aliutwaa ubinadamu kwa ajili hasa ya wale wanaouhitaji zaidi upendo wake na humwomba awakaribie. Yesu, “mpole na mnyenyeketu wa moyo” (rej. Mt 11:29), alizaliwa katika ufukara na akaishi maisha ya kawaida kabisa atufundishe kutambua yale yaliyo hasa ya muhimu kwetu na kuyashika. Kwa kuzaliwa horini, Mungu anaanzisha mageuzi ya kweli yatakayowapa tumaini na hadhi wale waliotengwa na waliokataliwa: mageuzi katika upendo na huruma. Toka pangoni Yesu anatangaza kwa upole lakini pia kwa nguvu, **njia ya lazima ya kuufikia ulimwengu wenyewe ubinadamu na undugu zaidi, ambamo hakuna anayetengwa: njia hiyo ni ile ya kushiriki na masikini kile tulicho nacho.**⁶

WAWEKE MASIKINI NA WAHITAJI PANGONI

Mishumaa mitatu inawashwa na huimbwa

Uje uliye **shina la Yesse**
Ewe bendera ya watu wako
Wasianguke kwa ukimya mkuu
Ita wote hurumani mwako
Furahi! Furahi!
Emanueli akujia ee Israeli.

Kuiishi Noeli Leo

Nawakaribisha nyote tuamshe upya tumaini letu, kwani tumaini daima ni kitu kilicho na mizizi ndani kabisa ya moyo wa mwanadamu, na hakitegemei mazingira, hali, wala historia. Tumaini hutudhihirishia uwepo wa kiu, matamanio, shauku ya utimilifu katika maisha. Hamu ya kutimiza mambo makubwa, yanayoijaza miyo yetu na kuinua roho zetu kuelekea mambo ya juu kama vile; ukweli, wema na uzuri, haki na upendo. Tumaini lina ujasiri; hutazama mbali zaidi ya kujitafutia wepesi bin afsi, uhakika mdogomdogo, na matarajio ya malipo fulani, vyote hivi ni vitu ambavyo huzuia muono wetu. Tumaini laweza kutufungua kuzingatia viwango vipyta vinavyoyafanya maisha kuwa mazuri na ya thamani zaidi.

[Papa Fransisko, Fratelli Tutti 55]

EWE UFUNGUO WA DAUDI

O CLAVIS DAVID

UFUNGUO WA DAUDI

Kupitia tukio la Greccio, Papa Fransisko anatufundisha:

Polepole tunajongea pangoni, tunawakuta Maria na Yosefu waliosafiri hadi Bethlehemu kushiriki zoezi la sensa ya watu, kwa sababu Yosefu ni wa ukoo wa Daudi. Maria ni mama anayemtazama mwanawe na anamuonesha kwa kila mgeni ajaye kumuona. Nafasi ya maria inatutafakarisha juu ya fumbo lililozunguka maisha yake wakati Mungu alipobisha hodi kwenye moyo wa bikira huyo. Kwa ule ujumbe wa malaika Maria aliitikia, “Tazama, mimi ni mjakazi wa Bwana; na iwe kwangu kama ulivyosema.” (rej. Lk 1:38), akitufundisha namna ya kujiachilia kwa imani katika mapenzi ya Mungu. Karibu na Maria anaonekana Mt. Yosefu, akiilinda familia yake bila kuchoka. Mungu alipomjulisha mpango muovu wa Herode, yeye hakusita kutii na kukimbilia Misri (rej. Mt 2:13 – 15). Kulipokuwa shwari aliirejesha familia yake Nazareti, kisha akawa mwalimu wa kwanza wa Yesu wakati wa utoto na baadae katika ujana wake.⁷

WAWEKE MARIA NA YOSEFU PANGONI

Washa mshumaa wa kwanza hadi wa 4 na kuimba

Ee Ufunguo wa Daudi njoo
Tufungulie mbingu zako
Linda salama njia yetu
Ufunge njia ya upotevu
Furahi! Furahi!
Emanueli akujia ee Israeli.

Kuiishi Noeli Leo

Nataka kumuelezea kwenu Yosefu kama mkimbizi mteswa lakini mwenye ujasiri mkubwa. Hivi ndivyo anavyofafanuliwa na Mwinjili Mathayo. Tukio hili katika maisha ya Yesu ambalo linawahusisha pia Maria na Yesu kama wahusika wakuu, tumezoea kuliita “kukimbilia Misri” (rej. Mt 2:13 – 23). Familia ya Nazareti ilipitia dhuluma na hatari hiyo kwa hofu na maumivu ya kulazimika kuikimbia nchi yao. Hata leo, bado ndugu zetu wengi wanalazimika kupita katika mateso na udhalimu huo. Karibu mara zote sababu kuu ya hayo ni kiburi cha wenye nguvu. Ilikuwa hivyo pia kwa Yesu. Hebu tumfikirie Yesu mikononi mwa Maria na Yosefu, wakikimbia. Katika huyo Yesu mkimbizi tuwaone pia wakimbizi wote wa siku hizi zetu. Ukimbizi ni uhalisia amba leo hatuwezi kujidai kuufumbia macho.

[Papa Fransisko, Katekesi juu ya Mt. Yosefu – 5]

EWE JUA LICHOMOZALO

O ORIENS

JUA LICHOMOZALO

Kupitia tukio la Greccio, Papa Fransisko anatufundisha:

Katika adhimisho la **Misa ya alfajiri ya Noeli** tunasikia, “Haya, na twendeni mpaka Bethlehemu, tulalione hilo lililofanyika, alilotujulisha Bwana.” (rej. Lk 2:15). Ni maneno wanayoambiana wachungaji baada ya malaika kuwalettea Habari Njema. Katika maneno haya ya kawaida kabisa kuna somo zuri sana. Tofauti na watu wengine wengi waliokuwa wakihangaika na mambo mengi, wachungaji walikuwa wa kwanza kushuhudia jambo lile kuu kupita yote: zawadi ya wokovu. Wanyenyekemu na masikini wakawa wa kwanza kulipokea tukio la umwilisho., wachungaji waliitikia kwa upendo, shukrani na mshangao mkuu ujio wa Mungu kwa njia ya mtoto Yesu. Kwa njia ya Yesu, Mungu anakutana na watoto wake na kwa njia hiyo dini yetu ikazaliwa, uzuri wake ukionekana wazi katika tukio la kuzaliwa Bwana.⁸

WEKA WACHUNGAJI PANGONI

Washa mishumaa hadi wa tano na kuimba

Uje ewe **machweo** toka juu
Karibu nasi tuburudishe
Fukuza kwetu giza hili kuu
Uvuli wa mauti ondosha
Furahi! Furahi!
Emanueli akujia ee Israeli.

Kuiishi Noeli Leo

Ukaribu wa Kanisa na Yesu [**aliye pambazuko angavu toka juu aongozaye hatua zetu katika njia ya amani**] ni sehemu ya safari ya pamoja; “ushirika na misioni vinahusiana kwa ndani kabisa”. Kwa kufuata kiiminifu mfano wa Mwalimu wake, kanisa linapaswa leo kutoka kwenda kuhubiri injili kwa watu wote: kila mahali, katika nyakati zote, bila kusita, bila ukaidi wala hofu. Furaha ya injili ni kwa watu wote: hawezি ye yeyote kutengwa. Hicho ndicho malaika alichowatangazia wachungaji: “Msiogope; kwa kuwa mimi ninawalettea habari njema ya furaha kuu itakayokuwa kwa watu wote” (rej. Lk 2:10). Ili kulielewa hili tunapaswa kulitazama kwa mtazamo wa Mchungaji Mwema ambaye hatafuti kuhukumu bali kupenda.

[Papa Fransisko, Evangelii Gaudium 23 & 125]

EWE MFALME WA MATAIFA

O REX GENTIUM

MFALME WA MATAIFA

Kupitia tukio la Greccio, Papa Fransisko anatufundisha:

Wakiongozwa na nyota, Mamajusi toka mashariki walielekea Bethlehemu, kumwona mtoto Yesu na kumtolea zawadi zao: dhahabu, uvumba na manemane. Zawadi hizi za thamani kubwa zina maana zake: dhahabu kuheshimu ufalme wa Yesu, uvumba kwa umungu wake, na manemane kwa ubinadamu wake mtakatifu ambao ungekufa na kuzikwa. Mamajusi wanatukumbusha kuwa watu huweza kupita njia ndefu sana ili kumfikia Yesu. Walikuwa matajiri, wenyewe hekima toka mbali, wakitafuta kilicho cha milele, wakashika njia ndefu yenye hatari ili kufika Bethlehemu (rej. Mt 2: 1 – 12). Wanajawa furaha kuu Mbele ya Mfalme aliyezaliwa. Hawashangazwi wala kukwazwa na mazingira dhaifu na fukara bali wanaanguka mara moja kumsujudia. Wanapiga magoti mbele yake, ishara ya kuelewa kwamba **Mungu ambaye kwa hekima yake kuu huongoza mwenendo wa nyota, huongoza pia mwenendo wa historia, akiwashusha chini wenyewe nguvu na kuwakweza wanyenyekevu.**⁹

WEKA MAMAJUSI PANGONI

Washa mishumaa, wa kwanza hadi wa 6 na kuimba

Ee Shauku ya mataifa, Njoo,
Zigange nyoyo za binadamu
Maliza mipasuko yetu
Uwe mfalme wa amani yetu
Furahi! Furahi!
Emanueli akujia ee Israeli.

Kuiishi Noeli Leo

Kwa Kanisa, uchaguzi wa kuwaangalia masikini ni, kwanza kabisa, suala lililo katika kiini cha mafundisho yake, si tu suala la kiutamaduni, kijamii, kisiasa ama kifalsafa. Kwa masikini Mungu anaonesha huruma yake “ya kwanza kabisa”. Uchaguzi huo wa kimungu una matokeo mahususi kwa maisha ya kiimani ya wakristo, kwa sababu tunaalikwa kuwa na “nia iyo hiyo ... ambayo ilikuwamo pia ndani ya Kristo Yesu” (rej. Fil 2:5). Kwa kusukumwa na hilo, Kanisa limefanya uchaguzi wa kuwaangalia masikini unaoeleweka kama “namna maalum ya kuweka umuhimu katika utekelezaji wa upendo wa kikristo, namna ambayo mapokeo yote ya Kanisa yanaishuhudia... inaonekana wazi katika imani yetu ya kikristo kwa jinsi Mungu anavyochagua kuwa masikini kwa ajili yetu, ili kwa umasikini wake atutajirishe sisi”. Kwa sababu hii ninalitaka kanisa fukara na kwa ajili ya walio fukara. Hao wana mengi sana ya kutufundisha.

[Papa Fransisko, Evangelii Gaudium 198]

OH! EMANUELI

O EMMANUEL

Kupitia tukio la Greccio, Papa Fransisko anatufundisha:

Mara tu tunapomuweka mtoto Yesu, Pango letu la Noeli linapata uhai. Mungu anatokea kwetu kama mtoto ili tumchukue mikononi mwetu. Chini ya udhaifu alioutwaa imefichwa nguvu yake ya kuumba na kubadili vitu vyote. Ni kama kitu kisichowezekana, lakini ndio ukweli: ndani ya mtoto Yesu Mungu alitaka kutufunulia ukuu wa upendo wake: kwa tabasamu la kitoto huku akiifungua mikono yake kwa wote. Mtoto anapozaliwa huleta furaha na shauku fulani; fumbo kubwa la uhai huwekwa mbele yetu. Tukiwatazama wazazi wanapomtazama kwa uzuri mtoto wao mchanga, tunaweza kutambua hisia za Maria na Yosefu, ambao wakimtzama mtoto Yesu, waliuonja uwepo wa Mungu kati yao. Njia za mungu zinashangaza sana, kwani yaweza kuonekana kutowezekana kwamba auache utukufu wake wote na kuwa mwanadamu kama sisi. Tunashangazwa kumuona Mungu akitenda kama sisi kabisa: analala, ananyonya maziwa ya mama yake, analia, anacheza kama watoto wengine! Wakati mwingine Mungu anatuchanganya. Hatabiriki, anazidi kufanya tofauti na tunavyotarajia. Tukio la Noeli halituoneshi tu namna Mungu alivyokuja ulimwenguni bali pia namna ambavyo sisi tu sehemu kabisa ya Mungu. Tunaalikwa kuwa wanafunzi wake ikiwa tunataka kuifkia maana ya juu kabisa ya uwepo wetu.¹⁰

MUWEKE MTOTO YESU PANGONI

Washa hadi mshumaa wa saba na kuimba

Uje, uje Emanueli,
Kumweka huru Israeli,
Yu mnyonge utumwani humu
Hadi Mwana wa Mungu atokee
Furahi! Furahi!
Emanueli akujia ee Israeli.

Kuiishi Noeli Leo

Ninawaalika wakristo wote, pote ulimwenguni, wakati huu, kila mmoja binafsi kukutana upya na Yesu Kristo, au walau kumruhusu yeye akutane nao; ninawaalika nyote kufanya hivi kila siku bila kuchoka. Hapaswi yejote kudhani kuwa mwaliko huu haumhusu, kwani, "hayupo aliyetengwa asiionje furaha anayoileta Bwana". Bwana hatawaacha wale wote watakaothubutu kuchukua hatua hii; tunapoanza kupiga hatua kumwelekea Yesu, ndipo tunagundua kuwa tayari yupo karibu nasi anatupokea kwa mikono wazi.

[Papa Fransisko, Evangelii Gaudium 3]

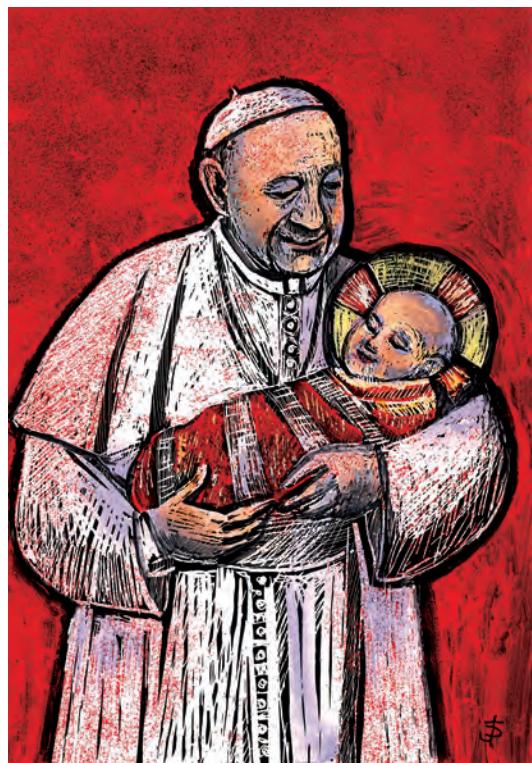
Hitimisho

Miaka 800 iliyopita, Mt. Fransisko aliwaalika watu wa Greccio kuingia katika mang'amuza ya “pango hai” la Noeli. Vivyohivyo, nasi leo tunaalikwa kuingia katika tafakari pangoni mwa mtoto Yesu katika mazingira yetu. Tuingie tuwe sehemu ya yaliyotokea pangoni alimozaliwa Yesu, hivyo tutawenza kuuimba wimbo ambao mtoto Yesu anauweka moyoni mwetu, tukimwabudu Mungu aliyechagua kuwa kama sisi ili kutufanya kama yeche na tuishi milele.

Nakumbuka nilipokuwa mdogo, nyumbani kwetu pango la Noeli lilikuwa kweli kama “Injili hai toka katika kurasa za Maandiko Matakatifu”. Akilini mwangu, bado namuona Yosefu akiwa mwenye ndeu zake hafifu na Maria akiwa amepiga magoti pembeni mwa hori, midomo yake myekundu ikikazana kusali. Nakumbuka pia kuna kilichokuwa kinakosekana pangoni. Hicho ni ile pitcha ya mtoto mpiga ngoma. Hiyo iliashiria ule nilioupenda sana kati ya nyimbo zote za Noeli, (kwa kiingereza) *the little drummer boy* [mtoto mpiga ngoma].¹¹

Hivyo katika ukimya nyumbani, wakati taa zikumukilamulika toka kwenye ule mti, niliingia kwenye lile pango nikakaa. Kisha nikaifanya miguu yangu kama ngoma, niliipigapiga kwa mikono yangu nikimuimbia (kwa kiingereza), “Come, they told me, pa-rum-pum-pum-pum...” [twende, waliniambia, kumwona mfalme aliyezaliwa... pa-rum-pum-pum-pum...]. Sikuwa hata nimewahi kusikia kuhusu “Antifona za O”, lakini kumbe kwangu zilijirudiarudia katika “ngoma yangu”.

Nawatakia kwamba “Antifona za O” ziwe sehemu ya utamaduni wenu wa Noeli hata mfikie kupata mang'amuza ya kumbeba mikononi mwenu mtoto Yesu, huku mkimuimbia, “Uje, Uje...”. Nanyi mumsikie akisema kwa sauti tulivu moyoni mwenu, “ERO CRAS, Kesho nitafika”.

Marejeleo

1 Papa Fransisko, *Admirabile signum*, 1.

2 Ibid, 3.

3 Ibid, 10.

4 Ibid, 4.

5 Ibid, 2.

6 Ibid, 6.

7 Ibid, 7.

8 Ibid, 5.

9 Ibid, 9.

10 Ibid, 8.

11 “The Carol of the Drum” di Katherine Kennicott Davis (1941), retitled “Little Drummer Boy” (1957). NdT

N.B.

Nukuu zote toka nyaraka za Papa Fransisko, zimetumika kwa idhini maalum: © Dicastero per la Comunicazione – Libreria Editrice Vaticana.

Kuhusu Mwandishi na Mchoraji:

Ndugu Michael Lasky ni Mfransiskani Mkonventuali. Kwa sasa anaishi Roma, Italia. Kwa sasa anahudumu kama Mjumbe wa Shirika duniani katika masuala ya Haki, amani na uadilifu katika Uumbaji. Hutumia muda wake mwingi pamoja na wanashirika katika ngazi za chini kwenye jamii akishughulikia programu za haki za kijamii na kutoa mafunzo juu ya Mafundisho ya Kijamii ya Kanisa, hasa yale yanayohusiana na namna ya maisha ya Kifransisko. Amewahi kufanya kazi katika umoja wa mataifa (UN) akiwa chini ya, *Franciscan International* na sasa pia ni mjumbe wa bodi ya *Franciscan Action Network*. Mwaka 2019 alianzisha *The Little Portion Farm* (shamba linalozalisha mazao kwa njia za asili na kutumika kuwalisha masikini), katika mji wa Ellicott, huko Maryland. Pia ni msimamizi wa tovuti ya Wafransiskani Wakonventuali: *FranciscanVoice.org*.

Ndugu Joseph Dorniak alijiunga na Wafransiskani Wakonventuali mwaka 1969 na mwaka 1979 akapewa Daraja ya Upadre. Amefanya sehemu kubwa ya utume wake parokiani maeneo ya mashari-ki mwa Marekani na wakati fulani kufundisha huko Florida. Amewahi pia kufanya utume nchini Ghana, Jamaica na Ireland. Katika utume wake kote huko, sanaa yake ya uchoraji imekuwa nyenzo muhimu sana, ikiwavuta wengi kumkaribia Mungu. Picha zetu humu zimechorwa naye hivi sasa akiwa katika nyumba ya shirika maeneo ya ufukwe wa Boynton, huko Florida.

Mimea iliyochorwa humu kusindikiza kila moja ya Antifona za O

Ewe Hekima: Matufaha (apples)

Matunda haya yanawakilisha familia. Katika mapambo ya Noeli hutumika kutukumbusha kuwa hata sisi tu sehemu ya familia ya Nazareti. Tunaifuata nyota, na kama Maria na Yosefu malaika wanatuongoza.

Ewe Bwana wa Israeli: Mrujuani (lavender) na Zabibu

Maua mvinyo (lavender) huwakilisha utulivu, na zamani huko Roma, zabibu ziliwakilisha wingi wa mali au vitu tele. Tunapoyatumia katika mapambo yetu ya Noeli tukumbuke na tujaliwe utulivu na utayari wa kuupokea upendo mkuu wa Yesu.

Ewe Shina la Yesse: Mikate na Samaki

Yesu alizaliwa Bethlehemu (kwa kiebrania maana yake nyumba ya mkate). Katika mafundisho yake alisema yeye ni mkate wa uzima. Kwa muujiza wa mikate na samaki aliwalisha masikini, akatufundisha kukumbuka daima kuwalisha masikini na kuhusiana nao daima maishani mwetu.

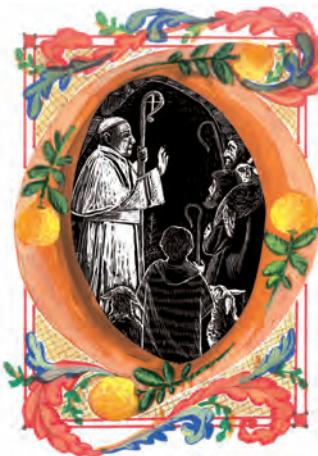
Ewe Ufunguo wa Daudi: Mananasi

Zamani kule Marekani, mananasi yalitumika kama ishara ya kukirimu wageni. Yalipakwa rangi na kuwekwa milangoni mwa nyumba za kulala wageni kama ishara ya kuwakaribisha wasafiri. Mtakatifu Fransisko anawaalika kule Greccio Maria na Yosefu wapate kuonja utamu wa mananasi.

Ewe Jua linalochomoza: Machungwa

Zamani, machungwa yalitumika kuashiria upendo na uwezo wa kuzaa matunda ambao ni zawadi ya mbingu na nchi pia. Wachungaji walikuwa wa kwanza kumwabudu Yesu, Mungu aliyejifanya mtu, yeye aliye pendo la mbinguni aliyeshuka duniani kutuonesha mwanga wa upendo wake.

Ewe Mfalme wa Mataifa: Maua ya tulip

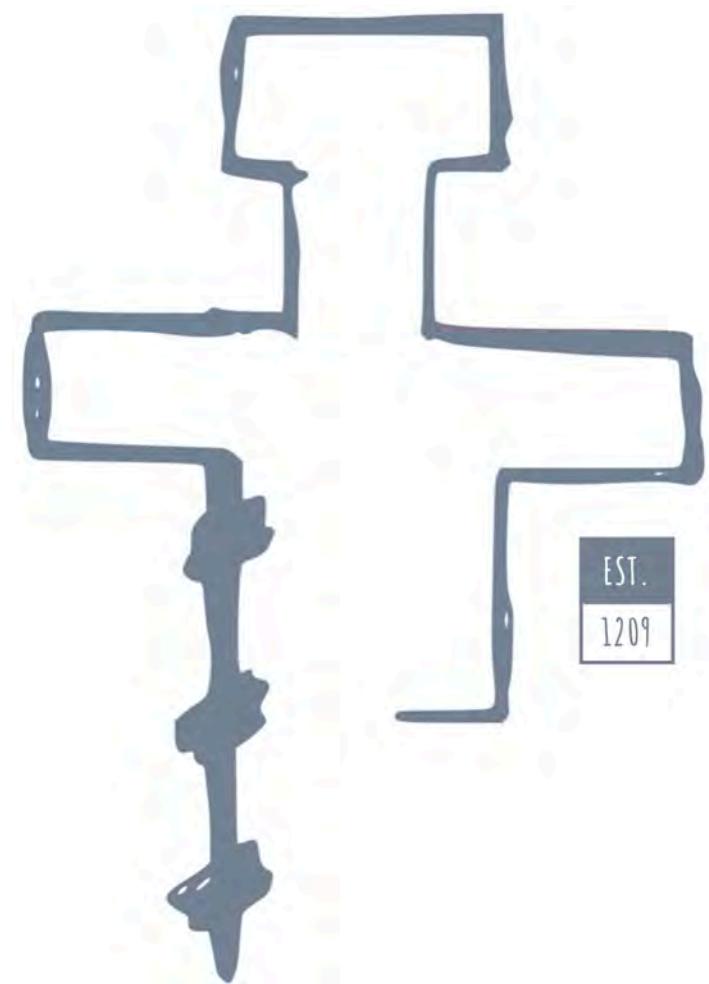
Petali za maua haya zina umbo la taji ya kifalme, na hivyo yanawakilisha ufalme. Katika tamaduni za Mamajusi, yalitumika kupamba vilemba. Yalidhaniwa kuwa alama za paradiso hapa duniani, fumbo lilelile hasa walilofika kuabudu Bethlehemu.

Oh! Emanueli: Cheri

Kwa sababu ya rangi nyekundu, mionganini mwa wakristo matunda haya hutumika kuashiria damu ya Yesu. Katika picha mbalimbali, Maria pamoja na mtoto Yesu huoneshwa wakiwa wamebeba cheri, alama ya kwamba Noeli ni sehemu ya mpango mkubwa zaidi wa wokovu unaohusisha pia kifo na ufufuko wa Kristo.

To access meditation in other languages, visit:
FranciscanVoice.org

